

Kútásó elefántok

Az afrikai éjszaka csodálatosan le tud kötni. Ahhoz fogható fenségesség valami nincs más a föld kerekességén. De csak akkor érzem magam biztonságban, ha körül tudok tekinteni. Az átláthatatlan, komor, sötét afrikai éjszaka olyan nyomasztó, mintha az egész kontinens az én mellemen feküdne. A bizonytalanság furcsa érzése uralodik ilyenkor az emberen. Ha ehhez hozzávesszük hogy az afrikai óriások, mint az elefánt és rinocérosz lábujjhegyen járnak, és az állatok közelségéről rendszerint csak akkor veszünk tudomást, amikor ők az emberszagozt megérezve, hatalmas fujással vagy recsegő trombitálással tovaügetnek, elképzeltjük a pillanatnyi megrettenés kellemetlen érzését. Az oroszán és testvérei pedig olyan halkán járnak, mint egy jól fegyelmezett papucsos főlakáj! A mérges kígyók királya, a fekete kobra, fejét egy lábnyira felemelve a föld színétől, úgy suhan át a terepen, hogy nyomában még egy fűszál sem zörren. A skorpió örökösen a hátán tartott mérges fegyverével szúrásra készen áll.

Hát ezek miatt nem szeretem én az éjszakai sötétséget Afrikában. Ezért szeretem én a holdvi-

jagos afrikai éjszakákat. Itt van az öreg szövetséges, a gyönyörű holdvilág! De első sugarai, melyeket a láthatár széléről nagy sietősen felénk lövell, csak minket érnek, meg a gránitkő-tömbök leg-tetejét. Az alattunk elterülő mély völgy mindent eltakaró fátyla még őrzi a vizesgödörök körüli titkokat. Oda a holdsugár még nem ért le. A világító tányérnak magasabbra kell kapaszkodnia, hogy kíváncsi sugaraival felderítse a völgy sötét rejtelmességét.

Aztán lassan megoldódik a rejtély. Amennyire csak lehet, hozzáalapítom magamat a gránitkőhöz. Belefekszem, behúzódok, hogy egészen „lapos” legyek. Állam keményen nekitámaszkodik a gránitnak, mert ott van előttünk alig 30 méternyire a völgyben egy elefántbika. Szurokfekete kolosszus. Testével úgy áll ott, mint egy ki nyilatkoztatás. Hatalmas teste keresztben fordul felénk. Kézfejszerűen behajtott ormányával szorgalmasan kanalazza a homokot, és azt erős lendülettel maga alatt hátrafelé szórja. Az őskori monsturn teste mocsanatlan. Csupán az ormány tevékenykedik, és a vitorla nagyságú fülek csapnak néha-néha előre. Mind mélyebbre

kaparja a gödrot. Ormánya csodás fürgeséggel, kígyózó mozgással tekerződik jobbra és balra. A homokot pedig olyan erővel szórja a háta mögé, hogy az méterekre perreg szét. A friss, nedves anyag sötétebb színű szőnyeggel takarja be a körülötte levő ezüstszerű fővenyt. Hátának, nyakának, ormányának körvonalait a mögötte világító hold ezüstösen sugározza be. Két hosszú agyara fantasztikusan ragyog. Az az érzésünk, mintha nem is tartozna az állat óriási, fekete fejéhez, hanem abba két hófehéren ezüstszerű, méterhosszú cölöp volna beverve.

Mintha jelzőcövekek volnának ezek az agyarak és egyenesen a földre irányozva azt akarnák mutatni, hogy az elefántnak a gödrot pontosan a fogak közt kell megásnia.

Vén elefántbika. Áll nagyokat fújva és szuszogva, mintha egy nagynyomású gőzgép szabályozószelepét nyitná és zárna valaki. Harsogva tör elő a levegő roppant melléből. Ebből megtudom, hogy a vizesgödör már készen van. Elégedetten áll a hatalmas test fellette és várja, hogy annyi víz gyűljön össze a mélyedésben, amennyi egyszeri felszipantásra elegendő.

Az üdítő folyadékot ormányába szívja, és annak hurokszerű megörbítésével a szájába fecskendezi. Minden lenyelt vízádag után elégedetten nagyot szuszog. Élvezi a finom itókát. Aztán ismét várakozik, közben nagy füleit előre lendíti. Ez az egyetlen mozdulata várakozás közben, mely elárulja, hogy óriási termetű élőlény áll a gödör szélén.

Elefántéknál az idő nem sokat számít. Hogy hatalmas gyomrát vízzel megtölthesse, négy-öt órányi időre van szükség, mert lassan gyűl ám a víz a „kútban”. És az elefánt sosem ás mély gödrot, éppen csak akkorát, amekkorára okvetlenül szüksége van ahhoz, hogy a víz benne összegyűljön.

Már jóval elmúlt éjfél, amikor hat fekete árnyalak jelent meg a szintéren. Imbolygó járásuk, a növényzet magassága fölé emelkedő óriási testük messziről mutatta, hogy újabb elefántok.

A folyómeder távolabbi részén láttak munkához. Egymástól különválva, kissé szétszóródva kaparták a homokot ormányaikkal. A közeli bika azonnal tudomást vett társai érkezéséről. Kétszer-háromszor rettenetes nagyot fújt, ormányával tekervényes mozdulatokat végzett a feje fölött. Ugyanúgy cselekedtek a többiek is, és egy pillanatra dermesztő hangzavar töltötte be a levegőt attól a légáramlástól, amit az ormányon keresztül kinyomott levegő hosszasan elnyújtott sziszegő süvítése és harsogása okozott.

Ennyi volt az egész. De a rejtelmes éjszaka csendjében, a holdvilág gyenge fényénél, a fák koromfekete árnyképei között, az azoknál sokkal magasabbra emelkedő fekete állatokolosszusok felnyújtott ormányaiból közvetlen közelből hallani a hangorkánt, olyan pillanat ez, amit az ember nem fog elfeledni soha.

BISZTRAY ÁDÁM GYERMEKEKNEK

Egyszer eljő közületek
(félezer évek után),
képmása szerint
aranypénzt veret,
mégsem ismerik fel,
álruhában mindenütt jelen van,
megalazza mind
hatalmaskodóinkat,
s képzeljétek,
bíró bűntet, ha kell,
sapkáját a piacon
az orráig húzza,
mikor a sült húst eszi,
bort is harap hozzá,
s hagyja magát megcsapatni,
tucatnyi pólcáütést,
összeszorított szájjal tűr,
kavicsot számol, imádkozik,
ám előtte krétával
az egyik hasábfát
(mely legalul van)
írásával megjelölte,
hogy igazságot tegyen
másnap,
vagy megbocsásson.

MEZEY KATALIN FÉSZKÉRŐL A CINEGE

Fézkéről a cinege
ide-oda röpköd:
– Hozok néktek, fiaim,
legyet, szöcskét, prűcsköt!

Csak nőjete, fiaim,
elszállnék már végre
veletek is oda túl,
a zöld erdőszélre.

Ott az erdő-óceán
tágas végtelenje.
Másképp kel fel ott a nap
és másképp is megy le.

Szárnyal ott a lélek is,
nem a fézkén ülve
ijed minden rezzenéstől,
bűjik megrémülve.

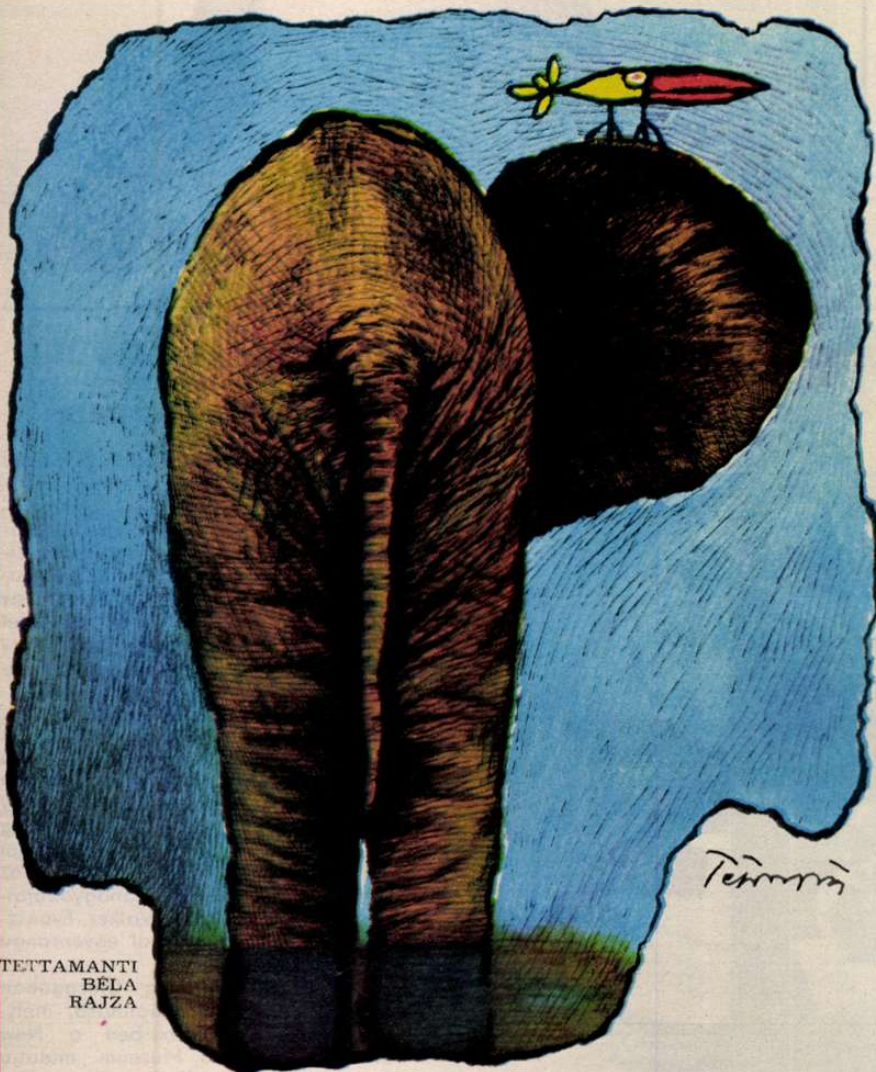
Szállok ott majd veletek
aranyfoltos zöldbe,
kövér férgék akadnak
minden éhes csőrbe! –

Kertünkben a cinege
ide-oda röpköd,
magot keres, kukacot,
legyet, szöcskét, prűcsköt.

DEÁK MÓR MEGGYPIROS

Holdra nyúlt a meggyfa ága,
csillaggá pattan virága.
Savanyuló gyülmölcsében
te is benne ülsz majd, érzem.

Meggypiros lesz szived sarka,
meggypiros az öröm rajta.
S rá ha bánat feketéllik,
meggypiros lesz az is félig.

TETTAMANTI
BELA
RAJZA